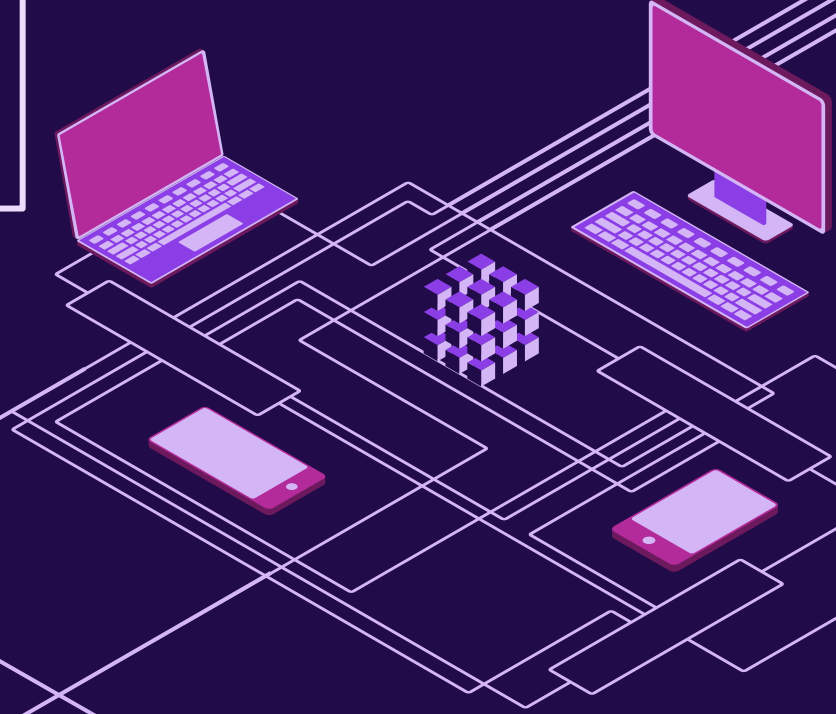

**COVID19 SALGININDAN
SONRA YÜKSEKÖĞRETİM
BEKLENTİ ANKETİ**

**YOUNG ACADEMIA
ACADEMIC PLATFORM**

İÇİNDEKİLER

01

ÖNSÖZ

02

GİRİŞ

03

COVID-19 ÖNCESİ

04

COVID-19 SÜRECİ

05

COVID-19 SONRASI BEKLENTİ

06

KATILIMCILARIN YÖK/ÜNİVERSİTELERE
TAVSİYELERİ

07

TAVSİYELER VE SONUÇ

08

HAZIRLAYANLAR

01

ÖNSÖZ

ÖNSÖZ

Son yıllarda bölgesel salgınlarla sınınan insanlık, Covid-19 salgını ile küresel çapta sınav vermektedir. Ülkelerin sağlık altyapıları ve birikimleri bu sınavda ilk akla gelen soru olsa da, salgın tüm yaşam alanlarını etkilediğinden pek çok dönüşümü de gerekli kılmaktadır. Özellikle eğitimin sürdürülebilirliği tüm ülkelerde gündeme alınan en önemli konu başlıklarından biri olmuştur. Birçok ülke, altyapılarının durumuna göre farklı yaklaşımlarda bulunmuş ve eğitim süreçlerini devam ettirmeye çalışmıştır. Ülkelerin dijital dönüşüme olan yatkınlıkları eğitim konusundaki bu yaklaşımı belirleyen en önemli faktör olmuştur.

Ülkemizde de, yükseköğretimin uzaktan eğitimi aktif kullanarak 2019-2020 bahar yarıyılı tamamlaması kararlaştırılmıştır. YÖK koordinasyonunda temel ilkeler belirlenmiş ve üniversiteler kendi imkânlarına göre bu ilkeleri yerine getirmeye çalışmışlardır. Bilişim altyapısı, personel yeterliliği ve akademisyenlerin/öğrencilerin uzaktan eğitime yatkınlığı sürecin başarısını doğrudan etkileyen faktörler olmuştur.

Pek çok alanda radikal dönüşümlere sebep olacağı anlaşılan Covid-19 salgınının yükseköğretime de kalıcı bazı yenilikler getireceği açıktır. Salgın sonrası dönemde üniversitelerin 2019-2020 bahar yarıyılında elde edilen tecrübeler ışığında uzaktan eğitime ve eğitim materyallerinin dijitalleştirilmesine daha fazla önem vereceği öngörülmektedir. Bu süreçte üniversitelerin uyguladığı uzaktan eğitim (çevrimiçi eğitim) faaliyetlerinin verimliliğinin ölçülmesi bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemiz çapındaki YÖK ve üniversite çevrimiçi eğitim uygulamaları incelenerek süreç boyunca yaşanan zorluklar ve rahatlıklar tespit edilmeli ve öğrencilerin gelecekteki çevrimiçi eğitimlerden beklentileri ortaya konulmalıdır. Ön lisans, Lisans ve Lisansüstü gibi farklı seviyelerde eğitim veren üniversitelerin, bu süreç sonrasında her bir seviye için farklı yaklaşımlar ortaya koymaları gerekecektir.

Bu kapsamda model belirleyici en önemli verilerden birisi olan öğrencilerin bakış açılarının belirlenmesi için Akademik Platform tarafından ülke çapında tüm üniversitelerimizdeki öğrencilerin katılımına açık bir anket hazırlanmış ve sonuçları bu raporda kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Sonuçların eğitim süreçlerine katkı sağlamasını temenni eder, salgın sırasında hayatını kaybeden vatandaşlarımıza rahmet, hastalarımıza acil şifalar dilerim.

Temmuz, 2020

Prof. Dr. Naci ÇAĞIRAN
Akademik Platform YK Başkanı

02

GİRİŞ

GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı COVID-19 salgınında dijitalleşen yükseköğretim sistemindeki öğrencilerin salgın süresince devam eden eğitimde elde ettikleri tecrübeleri değerlendirmek, bu salgın geçtikten sonra ki beklentilerini tespit etmek ve bunları özel ve kamu eğitim kurumlarına sunarak gelecekte daha başarılı ve etkili bir çevrimiçi eğitim sistemi oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Dünyanın tamamını ve özellikle ülkemizi derinden etkileyen COVID-19 salgını kamu ve özel sektör iş dünyasını etkilediği gibi eğitim dünyasını da büyük oranda etkilemiştir. Türkiye’de eğitim öğretimin henüz ufak bir kısmı dijitalleşmeye uyum sağlamaya başlamışken ortaya çıkan bu salgın dolayısıyla eğitim sistemimiz %100 oranında dijital eğitime geçiş yapmıştır. Bu ani geçişi, bu geçiş dolayısıyla ortaya çıkan öğrenci algısını ve beklentilerini incelemek, özel ve kamu eğitim kurumlarına yönlendirici ve bilgilendirici tavsiyelerde bulunmak amacıyla bu çalışma hazırlanmıştır.

Bu araştırmamızda sadece Türkiye’deki yükseköğretim öğrencileri, yani ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri incelenmiştir. Çalışmamızda öğrenciler ön lisans/lisans ve Genç Akademisyenler olarak iki ana gruba ayrılmıştır. Genç Akademisyenler yüksek lisansa başlamış ve henüz doktorasını tamamlamamış öğrencileri kapsamaktadır. Araştırma verileri çevrimiçi anket yöntemi kullanılarak akademisyenler aracılığı ile öğrencilere ulaştırılmış ve katılımcıların kişisel bilgileri toplanmadan yapılmıştır. Anket sorularını kesinlikle katılmıyorum’dan kesinlikle katılıyorum’a kadar 5 ölçek aralığındaki seçeneklerle sunduk. Sonuçlarımızda kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum seçeneklerini katılımcıların olumsuz görüşleri ve katılıyorum ile kesinlikle katılıyorum seçeneklerini ise olumlu görüşleri olarak yorumladık. Araştırmamıza Türkiye’nin dört bir yanından öğrenciler katılmış ve araştırmamız hakkında istatistikler Tablo 1’de verilmiştir.

GİRİŞ

Anketimize 125 üniversiteden katılan öğrenci sayısı 3576'dır. Bu öğrencilerin 1446'sı erkek, 2130'u ise kadındır. Türkiye'nin 7 bölgesinden katılan öğrenci dağılımı şöyledir; Akdeniz Bölgesi: 1011; Doğu Anadolu Bölgesi: 164; Ege Bölgesi: 249; Güneydoğu Anadolu Bölgesi: 250; İç Anadolu Bölgesi: 490; Karadeniz Bölgesi: 439; Marmara Bölgesi: 973. Öğrenim seviyesine göre katılımcı profili şöyledir; Ön lisans: 497; Lisans: 2706; Yüksek Lisans: 266; Doktora: 107. Genç Akademisyenlerdeki katılım durumu ise şöyledir; Fen Bilimleri 118; Sağlık Bilimleri 75; Sosyal Bilimler 180.

Araştırmamızın bundan sonraki kısmında COVID-19 öncesi durum analizi yapan soruların, ardından COVID-19 sürecindeki eğitimi değerlendiren soruların ve sonrasında ise COVID-19 sonrası öğrencilerin çevrimiçi eğitimden beklentilerinin analizi yer alacaktır. Son kısımda ise değerlendirme, tavsiyeler ve sonuç kısmına yer verilecektir.

İSTATİSTİKLER

BÖLGELERE GÖRE DAĞILIM

1011

Akdeniz
Bölgesi

164

Doğu Anadolu
Bölgesi

249

Ege Bölgesi

250

Güney Doğu
Anadolu Bölgesi

490

İç Anadolu
Bölgesi

439

Karadeniz
Bölgesi

973

Marmara
Bölgesi

ANKET İSTATİSTİKLERİ

Katılımcı Profili

Ön lisans: 497

Lisans: 2706

Yüksek Lisans: 266

Doktora: 107

Genç Akademisyenler Dağılımı

Fen Bilimleri: 118

Sağlık Bilimleri: 75

Sosyal Bilimler: 180

Toplam Katılımcı

3576

2130 Kadın

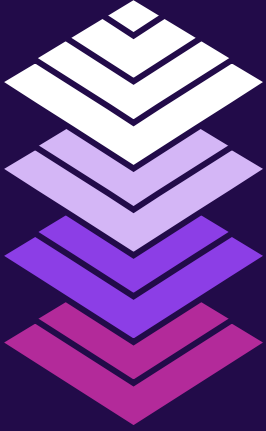
1446 Erkek

125 ÜNİVERSİTE

En Çok Katılım Olan Üniversiteler

En Çok Katılım Olan Üniversiteler

(Alfabetik Sırayla Yazılmıştır)

- Afyon Kocatepe Üniversitesi
- Bayburt Üniversitesi
- Bursa Uludağ Üniversitesi
- Çukurova Üniversitesi
- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
- Kocaeli Üniversitesi
- Sağlık Bilimleri Üniversitesi
- Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
- Sakarya Üniversitesi

03

COVID-19 ÖNCESİ
DURUM

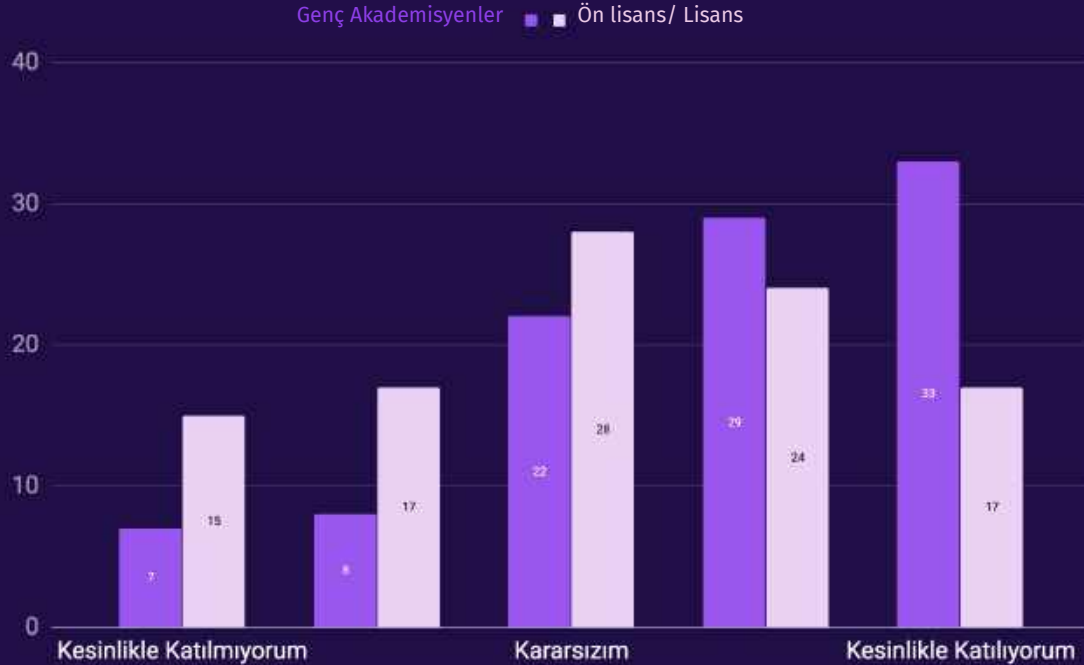

ÜNİVERSİTELERDE UZAKTAN EĞİTİM İMKÂN LARI VE DİJİTALLEŞME

Üniversitelerimizde Covid-19 salgını öncesindeki uzaktan eğitim seviyesini değerlendiren ön lisans/lisans öğrencilerinin %34'ü (kesinlikle katılmıyorum + katılmıyorum) üniversitede yeterince uzaktan eğitim olmadığını ifade ederken, Genç Akademisyenlerin sadece % 17'si aynı kanaatte. Diğer taraftan ön lisans/lisans öğrencilerinin %41'i (katılıyorum + kesinlikle katılıyorum) üniversitelerinde yeterince uzaktan eğitim olduğu kanaatindeyken, Genç Akademisyenlerin %58'i üniversitelerinde yeterince uzaktan eğitim olduğunu düşünüyor. Genç Akademisyenler ile ön lisans/lisans öğrencileri arasındaki bu fark iki grup öğrencinin farklı müfredatlarından kaynaklanan bir durum olabilir.

Üniversitemizin Dijitalleşmede Başarılı Olduğunu Düşünüyorum

Üniversitemizin dijitalleşmedeki başarısı öğrenciler gözünden incelendiğinde önlisans/lisans öğrencilerinin %32'si üniversitesini başarısız bulurken, Genç Akademisyenlerin sadece %15'i başarısız bulmaktadır. Diğer taraftan ön lisans/lisans öğrencilerinin %41'i üniversitelerini başarılı bulurken, Genç Akademisyenlerin %62'si üniversitelerinin dijitalleşmede başarılı olduğunu düşünüyor. Bu farklı bakış açısının eğitim imkânları analizinde de benzer olduğunu görmekteyiz.

Üniversitemizde Akademisyenler Dijital Platformları Aktif Kullanıyordu

Covid-19 öncesinde üniversitelerimizdeki akademisyenlerin dijital platformları kullanma performanslarını değerlendiren ön lisans/lisans öğrencilerinin %34'ü üniversitelerindeki akademisyenlerinin Covid-19 öncesinde dijital platformları aktif kullanmadığını düşünürken, Genç Akademisyenlerin sadece %21'i bu görüşe katılıyor. Fakat ön lisans/lisans öğrencilerinin %43'ü akademisyenlerin dijital platformları yeteri kadar kullandığını düşünürken, Genç Akademisyenlerin %61'i akademisyenlerin dijital platformları yeteri kadar kullandığını düşünüyor. Bu kayda değer ayrışma yukarıdaki grafikte de görülmektedir ve bunun öğrencilerin akademisyenler ile olan iletişim şekillerinden kaynaklanan bir durum olması muhtemel.

04

COVID-19 SÜRECİ

TEKNİK İMKÂN LARA SAHİPLİK VE ÜNİVERSİTE DESTEKLERİ

Covid-19 sürecinde eğitim ve öğretimin uzaktan devam etmesiyle Ön lisans/Lisans öğrencilerinin %34'ü evinde gerekli alt yapıya sahip olmadıklarını ifade ederken %50'si gerekli alt yapıya sahip olduklarını belirtmektedir. Genç akademisyenlerin %75'i gibi büyük bir çoğunluğu gerekli alt yapının evinde olduğunu belirtirken sadece %14'ü uzaktan eğitim için evinde gerekli alt yapının mevcut olmadığını belirtmektedir.

Bu sonuçlar, ülkemizde internet ve buna bağlı teknolojilerin yaygınlaşması sonucu gelinen noktayı işaret etmektedir ve birçok kişi günümüzde bu imkânlara sahiptir. Yine de öğrenciler ile Genç Akademisyenler arasında görülen yüzdelik fark, teknolojilere erişimin toplum içinde tam anlamıyla homojen biçimde dağılmadığını göstermektedir.

Uzaktan Eğitim İçin Evimde Gerekli Alt Yapı Mevcut

Covid-19 sürecinde üniversiteler dijital olarak bir birtakım değişim içerisine girmek durumunda kaldılar ve uzaktan eğitim faaliyetleri konusunda çeşitli çalışmalarda bulundular. Üniversitelerin dijital dönüşüm konusunda başlattığı uygulamalardan Ön lisans/Lisans öğrencilerinin %34'ü yeteri kadar bilgilendirilmediğini düşünürken Genç Akademisyenlerin %16'sı yeterince bilgilendirilmediğini ifade etmektedir.

Bu noktada öğrenciler ile Genç Akademisyenler arasındaki belirgin fark kurum aidiyeti ile ilgili olabileceği gibi, üniversitelerin akademik personeli ile öğrencilerine göre daha iyi iletişim kurabildiğini de gösteriyor olabilir. Ayrıca üniversitesi tarafından teknik destek görmediğini belirten Genç Akademisyenlerin oranı %41 iken, aynı soruya ön lisans ve lisans öğrencileri ise %67 oranında olumsuz cevap verdiler. Şüphesiz fiziksel mesafenin arttığı ve birçok üniversite öğrencisinin evlerine döndüğü bu süreçte üniversitelerin teknik imkân sağlama noktasında karşılaştıkları zorluklar da göz önünde bulundurulmalıdır.

ÇEVİRİMİÇİ DERSLER

Covid-19 sürecinde eğitim ve öğretimin çevrimiçi bir şekilde devam etmesiyle birlikte derslerin işleme şekillerinde bazı farklılıkların olduğu görülmektedir. Genç Akademisyenlerin %44'ü ön lisans/Lisans öğrencilerinin %37'si her zaman canlı olarak derslerin işlendiğini belirtmektedir. Canlı veya kayıttan dersleri takip etmeyip yalnızca dijital okuma ile yetinenler Genç Akademisyenlerin oranı %10 ön lisans/Lisans öğrencilerinin ise %12 ile hayli düşük oranda kalmıştır.

Çevrimiçi eğitimi daha başarılı buluyorum

Covid-19 süreci ile üniversite eğitimin çevrimiçi olarak devam etmesinin öğrenciler tarafından başarılı bulunup bulunmadığını değerlendiren Genç Akademisyenlerin %65'i ön lisans/Lisans öğrencilerinin %55'i çevrimiçi eğitimin daha az başarılı olduğunu düşünmektedir. Buna karşılık Genç Akademisyenlerin %27'si Ön lisans/Lisans öğrencilerinin %21'i çevrimiçi eğitimi daha başarılı bulmaktadır. Bu görüşe sebep olarak önceki sorularda da ifade edilenlere benzer şekilde teknik altyapı eksikliği ve üniversitelerin çevrimiçi eğitime yeterince ayak uyduramamış olmaları gösterilebilir.

ONLINE EĞİTİME GEÇİŞ BAŞARISI

Eşine az rastlanır bir dönemden geçerken her kişi ve her kurum rutin işleyişin dışına çıkmak zorunda kaldı. Üniversiteler de Covid-19 ile ilgili alınan tedbirler doğrultusunda hızlı biçimde uzaktan eğitim faaliyetlerine başladılar. Bu noktada kimi üniversiteler açık öğretim gibi yapılarının da getirdiği tecrübe ile kısa zamanda yeni sürece ayak uydurabilirken, kimi üniversiteler ise uzaktan eğitim konusunda daha az yol alabildi. Üniversitelerin bu konudaki başarısını sorduğumuzda Genç Akademisyenlerin %60'ı, diğer öğrencilerin ise %38'i üniversiteleri başarılı bulduğunu ifade etti. İki ayrı grup arasındaki bu fark, öğrenciler ve Genç Akademisyenlerin üniversitelerin öğretim süreçlerine dair beklentilerinin farklılaşmasından kaynaklanıyor olabilir.

Diğer taraftan bir önceki soruya benzer biçimde üniversitelerinin Covid-19 sürecini yönetme performansını bu kez eğitim özelinde sorduğumuz katılımcılar arasından Genç Akademisyenler %60, diğer öğrenciler %40 oranında kendi üniversitelerini başarılı bulduklarını ifade ettiler. Bu sonuçlardan hareketle üniversitelerin salgın sürecini yürütme başarısı ile uzaktan eğitimde gösterdiği başarı, hem öğrenciler hem de Genç Akademisyenler tarafından birbirine paralel şekilde düşünülmektedir.

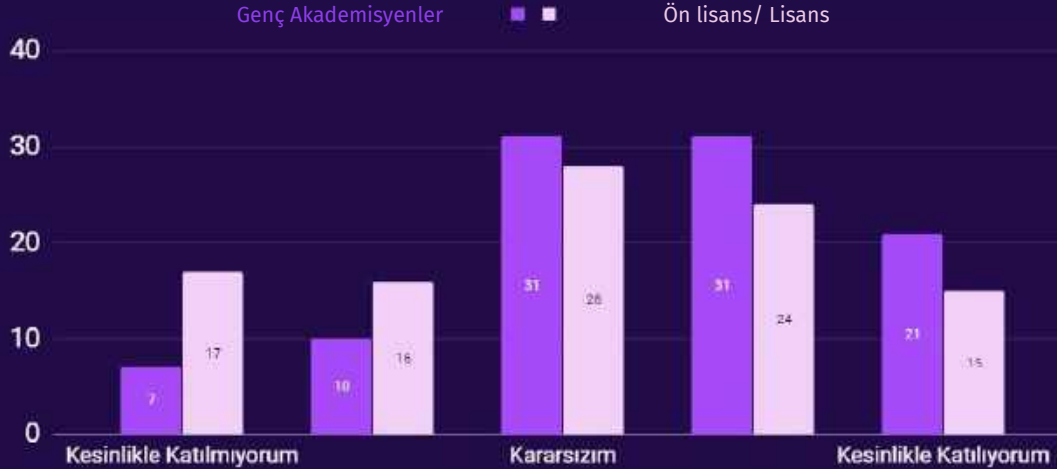
Covid-19 süreci beraberinde akademisyenlerin dijital platformlarla olan ilişkisini de arttırdı. Derslerin dijital platformlar vasıtasıyla gerçekleştirilme mecburiyeti kimi öğrenci ve akademisyenler tarafından teknik zorluklara sebep oldu. Akademisyenlerin dijital platformları etkin kullanıp kullanmadığına dair öğrencilerin düşüncelerine başvurduğumuz soruda Genç Akademisyenlerin %59'u akademisyenlerin dijital platformu etkin kullandığını ifade ederken ön lisans/Lisans öğrencilerinin %40'ı akademisyenlerin dijital platformları etkin kullanabildiğini düşünmektedir. Özellikle Z kuşağının üniversite eğitimine başlaması ile birlikte öğrenciler teknoloji kullanımında giderek daha fazla etkin olmaktadır. Diğer yandan dijital göçmen olarak sınıflandırılan birçok akademisyenin dijital platformları kullanma becerileri, üniversite öğrencileri tarafından yetersiz bulunuyor olabilir.

Covid19 süresinde akademisyenler dijital platformları etkin kullanabildi

Covid19 süresinde akademisyenler dijital platformları etkin kullanabildi

YÖK'ün Covid-19 sürecindeki çalışmalarını değerlendirmelerini istediğimizde Genç Akademisyenlerin %52'si, diğer öğrencilerin ise %39'ı YÖK'ü başarılı bulduklarını ifade ettiler. Çalışmaları başarılı bulmayanların oranı ön lisans/Lisans öğrencilerinde daha yüksektir. Bu sonuçlar, YÖK'ün üniversite öğrencileri ile iletişimini yeniden gözden geçirmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Salgın sürecinde YÖK'ün dijital dönüşümü başarılı bir şekilde gerçekleştirip gerçekleştirmediğini sorduğumuzda Genç Akademisyenlerin %51'i YÖK'ü başarılı bulurken ön lisans/lisans öğrencilerinin %36'sı YÖK'ü başarılı bulduğunu ifade etmektedir.

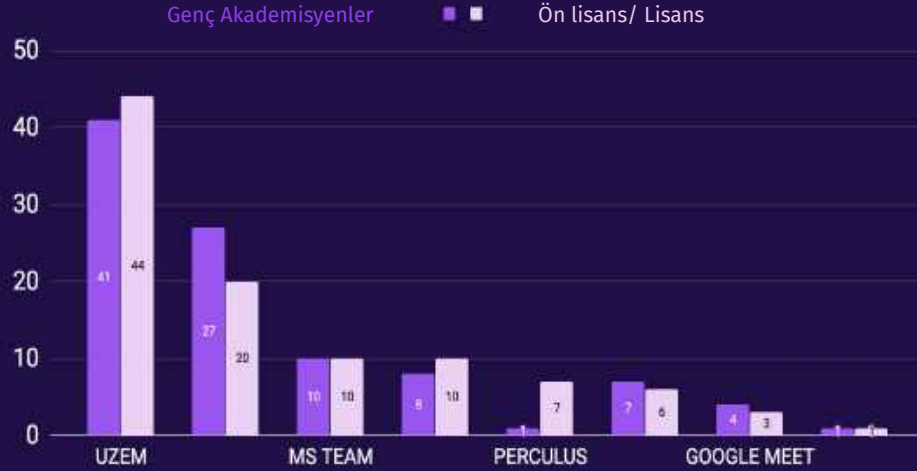
KULLANILAN PLATFORMLAR

Çevrimiçi eğitim sırasında kullanılan platformlar çeşitlenmekle birlikte, Genç Akademisyenler ile öğrenciler birbirine yakın oranlarda benzer uygulamaları kullanmaktadır. Birçok üniversite tarafından tercih edilen UZEM platformu çevrimiçi eğitimde %40'tan fazla oranda tercih edilirken, son zamanlarda popülaritesi artan Zoom uygulaması onu takip etmektedir. Bu yönüyle çevrimiçi eğitim sırasında birçok farklı platformdan yararlanıldığı söylenebilir. Üniversitelerin uzaktan eğitim platformlarının bu derece çok tercih edilmiş olması, kaliteli yerli uygulamaların oluşturulmasıyla öğrencilerin ve üniversitelerin bunu tercih edebileceğini göstermektedir. YÖK tarafından desteklenen uzaktan eğitim platformu inşa etmek ve eğitim sistemimize kazandırmak bu dönemde çok büyük önem taşımaktadır.

Çevrimiçi eğitimlerde canlı dersler kadar senkronize olmayan içeriklerin kullanımı da önem taşımaktadır. Kaynaklara erişimi kolaylaştıran internet, aynı zamanda doğru bilgiye ulaşmak adına ciddi bir çaba da gerektirmektedir. Genç Akademisyenlerin ve öğrencilerin canlı dersler dışında yararlandıkları kaynaklara bakılacak olursak, her iki grup da %40'tan yüksek oranda web sitelerinden faydalandıklarını belirtmektedir. İkinci sırada yer alan Youtube, Genç Akademisyenler tarafından öğrencilere kıyasla daha fazla kullanılmaktadır. Buna karşılık ön lisans ve lisans öğrenciler de Genç Akademisyenlerin aksine sosyal medyadaki içeriklerden daha fazla yararlanmaktadır. Covid-19 süreciyle birlikte YÖK'ün, özellikle uzaktan eğitim faaliyetlerinde bulunan üniversitelerin yayınladığı öğrenme materyallerini açık erişime sunması, gerek öğrenciler, gerekse Genç Akademisyenler için faydalı olmuş ve her iki grup da %20'ye yakın oranda bu kaynaklardan yararlandığını belirtmiştir.

Çevrimiçi eğitim platformu

Çevrimiçi eğitim sırasında kullanılan platformlar çeşitlenmekle birlikte, Genç Akademisyenler ile öğrenciler birbirine yakın oranlarda benzer uygulamaları kullanmaktadır. Birçok üniversite tarafından tercih edilen UZEM platformu çevrimiçi eğitimde %40'tan fazla oranda tercih edilirken, son zamanlarda popülaritesi artan Zoom uygulaması onu takip etmektedir. Bu yönüyle çevrimiçi eğitim sırasında birçok farklı platformdan yararlandığı söylenebilir. Üniversitelerin uzaktan eğitim platformlarının bu derece çok tercih edilmiş olması, kaliteli yerli uygulamaların oluşturulmasıyla öğrencilerin ve üniversitelerin bunu tercih edebileceğini göstermektedir. YÖK tarafından desteklenen uzaktan eğitim platformu inşa etmek ve eğitim sistemimize kazandırmak bu dönemde çok büyük önem taşımaktadır.

Çevrimiçi eğitimlerde canlı dersler kadar senkronize olmayan içeriklerin kullanımı da önem taşımaktadır. Kaynaklara erişimi kolaylaştıran internet, aynı zamanda doğru bilgiye ulaşmak adına ciddi bir çaba da gerektirmektedir. Genç Akademisyenlerin ve öğrencilerin canlı dersler dışında yararlandıkları kaynaklara bakılacak olursak, her iki grup da %40'tan yüksek oranda web sitelerinden faydalandıklarını belirtmektedir. İkinci sırada yer alan Youtube, Genç Akademisyenler tarafından öğrencilere kıyasla daha fazla kullanılmaktadır. Buna karşılık ön lisans ve lisans öğrenciler de Genç Akademisyenlerin aksine sosyal medyadaki içeriklerden daha fazla yararlanmaktadır. Covid-19 süreciyle birlikte YÖK'ün, özellikle uzaktan eğitim faaliyetlerinde bulunan üniversitelerin yayınladığı öğrenme materyallerini açık erişime sunması, gerek öğrenciler, gerekse Genç Akademisyenler için faydalı olmuş ve her iki grup da %20'ye yakın oranda bu kaynaklardan yararlandığını belirtmiştir.

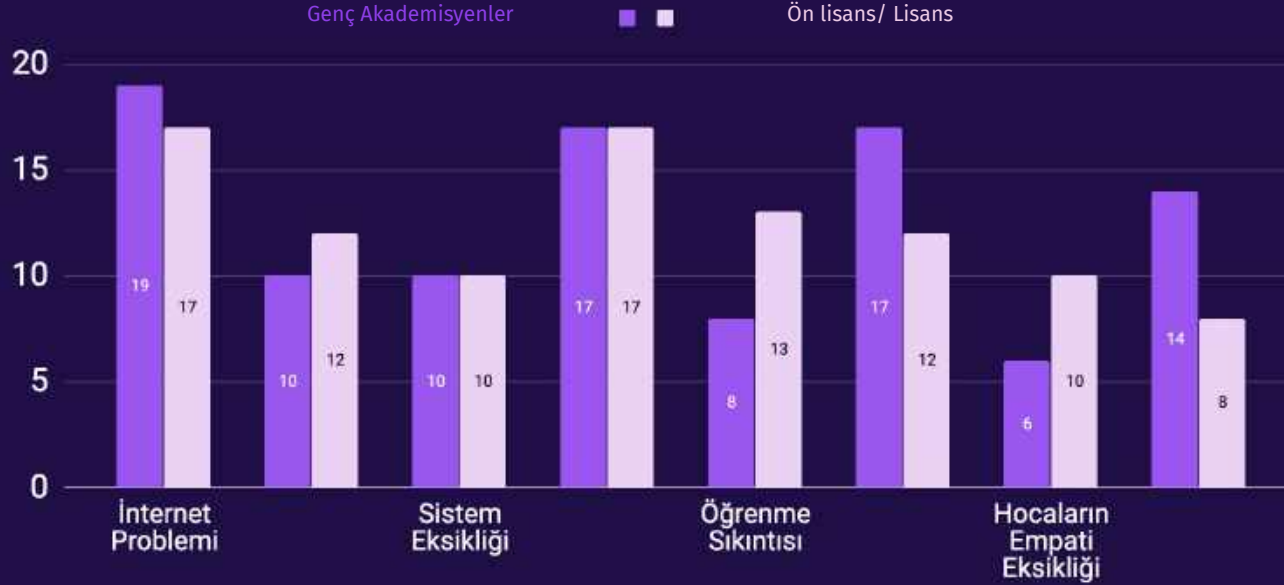

YAŞANAN EN BÜYÜK ZORLUKLAR

Yüz yüze eğitim sürecinde olduğu gibi, çevrimiçi eğitim sürecinde de zorluklar yaşanabilmektedir. Öğrenci ile öğretici arasına giren teknolojik araçlar, bu sorunların çeşitlenmesine de sebep olmaktadır. Araştırma kapsamında yöneltilen soruya verilen cevaplar, hem ön lisans ve lisans öğrencileri, hem de Genç Akademisyenlerin çevrimiçi eğitimde en büyük problem olarak teknik sorunları gördüğünü işaret etmektedir. Bununla birlikte her iki grup da odaklanma problemi, etkileşimin az olması gibi çevrimiçi eğitimin yapısı sebebiyle ortaya çıkan sorunlardan şikâyetçidir.

Çevrimiçi eğitimde yaşanan zorluklar

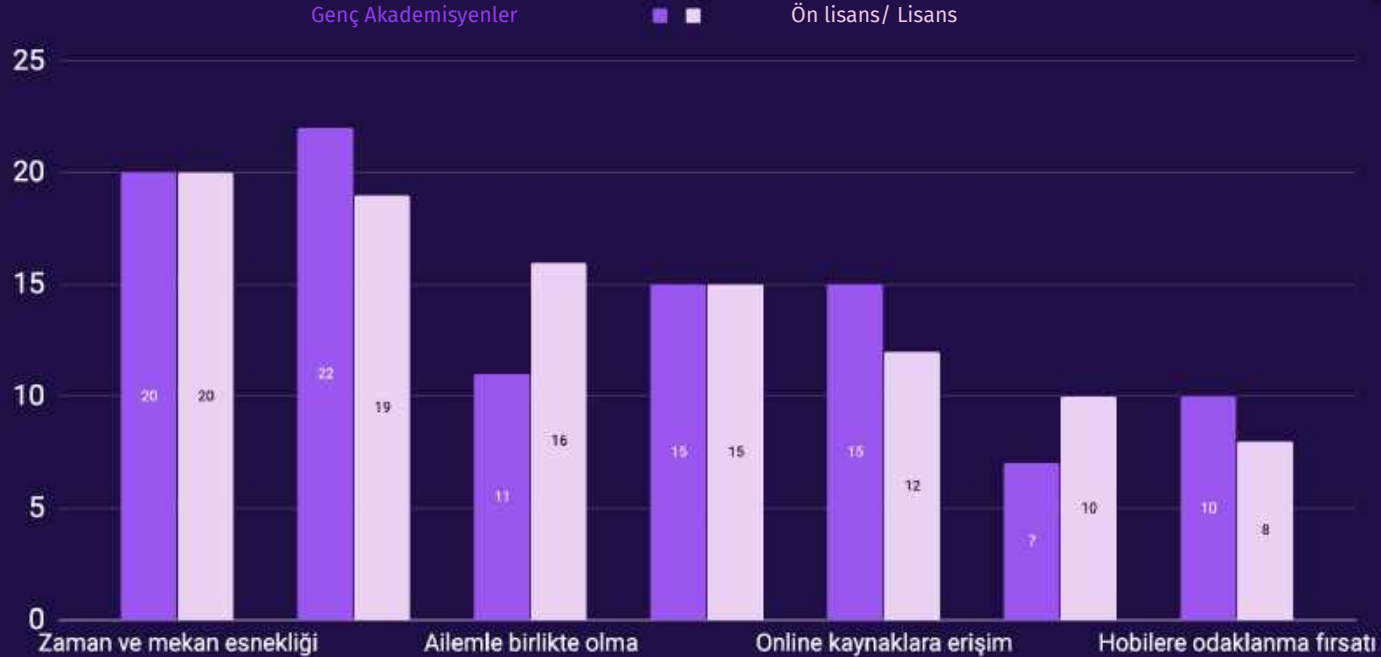

YAŞANAN EN BÜYÜK KOLAYLIKLAR

Çevrimiçi eğitim beraberinde zorluklar kadar kolaylıklar da getirmektedir. Hem ön lisans ve lisans öğrencileri, hem de Genç Akademisyenler bu soruya da benzer cevaplar vermiştir. Fiziksel olarak mekân sınırından kurtulup aile yanında olmak, bununla beraber trafik vb. zaman alıcı sorunlardan soyutlanmak, katılımcılar tarafından çevrimiçi eğitimin en büyük getirisi olarak ifade edilmektedir.

Çevrimiçi eğitimde yaşanan kolaylıklar

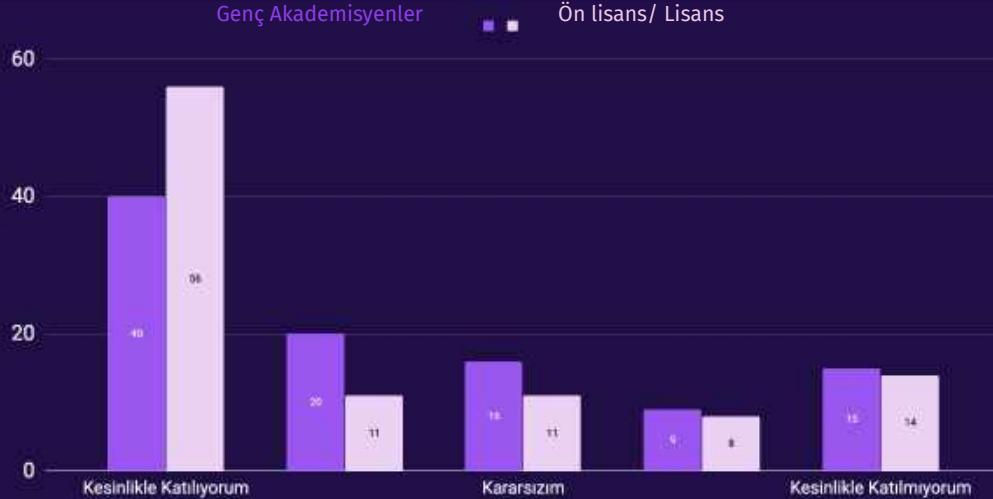
ARA SINAV

Çevrimiçi eğitim sırasında yaşanan en önemli sorunlardan biri de ölçme tekniklerinin kullanımı oldu. Covid-19 sürecinde yaşanan belirsizlikler sırasında önce kısa süreli bir tatil uygulaması, sonrasında sadece ara sınavların çevrimiçi olarak yapılması ve son olarak da final sınavlarının uzaktan yapılması kararlaştırıldı. Bu durumda her üniversite ve her öğretim üyesi farklı platformları kullanmayı tercih etmekle birlikte, çoğunlukla öğrencilerden ev ödevleri hazırlamaları istendi. Ara sınavların yapılma yöntemi Genç Akademisyenlerde %76 gibi yüksek bir oranda ev ödevi olarak belirtilirken, ön lisans ve lisans öğrencileri %53 oranında ev ödevi, %29 oranında da çevrimiçi test şeklinde ara sınavlarını tamamladıklarını söylediler. Ara sınavlar için ayrılan vakit sorulduğu zaman Genç Akademisyenler %79 oranında sınav için belirlenen sürenin yeterli olduğunu ifade ederken, diğer öğrencilerde bu oran %52’de kalmaktadır. Bu sonuçlardan hareketle ön lisans ve lisans öğrencilerinin zaman yönetimi konusunda sorun yaşadığı söylenebilir.

UYGULAMALI DERSLER

Uygulamalı derslerin uzaktan eğitimle yapılabileceğini düşünüyorum

Çevrimiçi eğitim konusunda en büyük sınırlılıklardan biri, uygulamalı eğitimlerin verilmesinde yaşanabilecek zorluklardır. Teorik derslerde daha basit platformlar dersin işlenmesi adına yeterli olabilirken, uygulamalı derslerin uzaktan yürütülmesi ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine de Genç Akademisyenlerde uygulamalı derslerin uzaktan eğitimle yapılamayacağını düşünenler %60 oranında kalmaktadır. Ön lisans ve lisans öğrencileri ise bu konuda daha büyük kaygılar taşımakta ve %67 oranında uygulamalı derslerin çevrimiçi ortamda yapılamayacağını düşünmektedir.

Uygulamalı derslerin çevrimiçi olarak yapılabileceğine dair görüşler, benzer oranlarda Covid-19 sonrası süreç için de paylaşılmaktadır. Çoğunlukla hem Genç Akademisyenler hem de öğrenciler bunun uygun olmadığı görüşünderken, Genç Akademisyenlerin %24'ü, öğrencilerin ise %21'i Covid-19 süreci sonrasında uygulamalı derslerin çevrimiçi olarak yapılabileceğini ifade etmiştir.

05

COVID-19 SONRASI
BEKLENTİ

DAHA FAZLA DİJİTALLEŞME BEKLENTİSİ

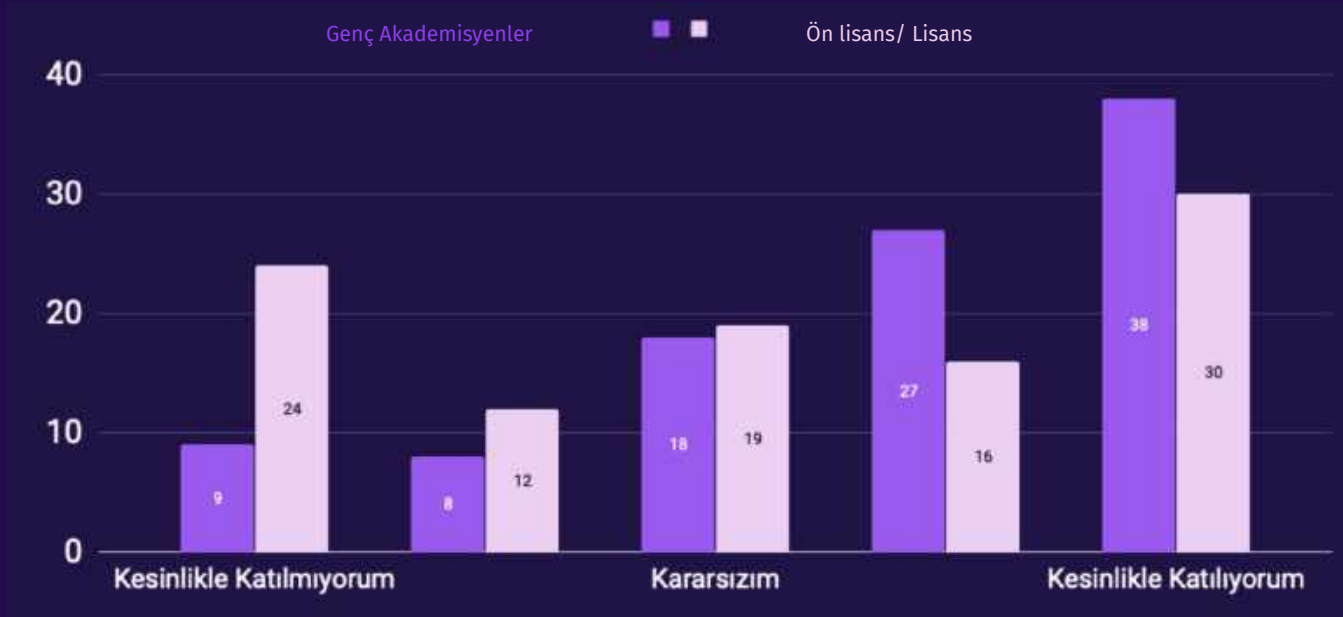
Covid-19 süreci, hâlihazırda sürmekte olan eğitimde dijitalleşme çalışmalarının ivmelenmesini de beraberinde getirmiştir. Çevrimiçi eğitim konusunda daha büyük adımlar atıldığı bu dönem sonrasında ön lisans ve lisans öğrencilerinin %46'sı, Genç Akademisyenlerin ise %65'i dijitalleşmenin artışıını desteklemektedir. İki grup arasındaki bu farklılaşma, ön lisans ve lisans öğrencilerinin yüz yüze eğitimi daha verimli bulduğuna işaret etmektedir. İki grup arasındaki farkın diğer bir sebebi ise genç akademisyenlerin ön lisans/lisans öğrencilerine göre dijital eğitim imkânlarından daha çok faydalanmış olması ve bunun getireceği avantajlarla ilgili bilgi sahibi olması olabilir.

Eğitimdeki dijitalleşme ile birlikte yüz yüze eğitim başladığında çevrimiçi eğitimin de devam etmesini hem öğrenciler, hem de Genç Akademisyenler talep etmekte ve bu konuda seçim hakkı olması gerektiğini düşünmektedir. Bu seçim hakkına sahip olmak isteyenlerin oranı ön lisans/lisans öğrencilerinde %65 iken, genç akademisyenlerde %72 olmuştur.

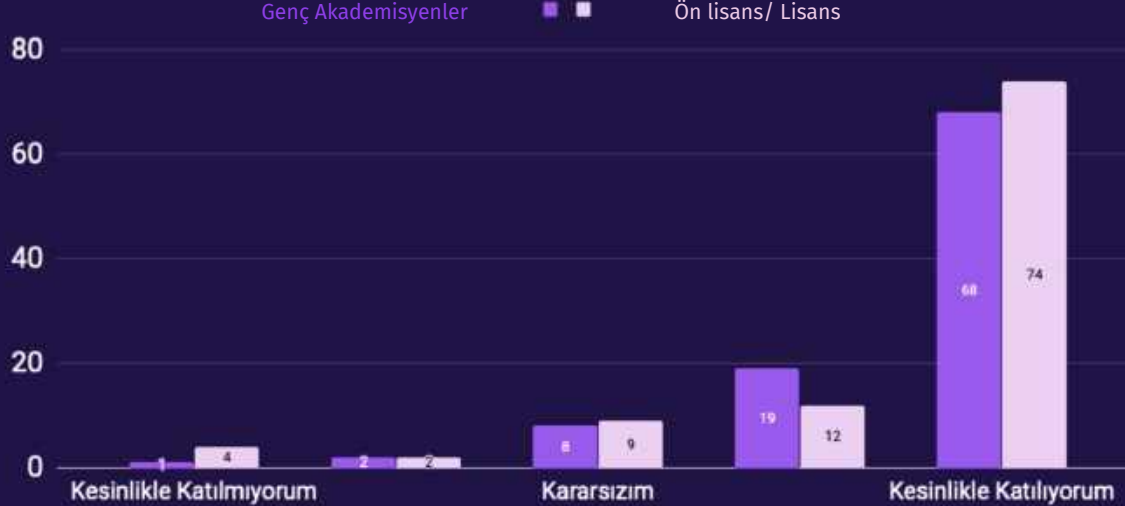
Örgün öğretim sırasında bazı derslerin yalnızca çevrimiçi ortamda işlenmesi konusunda görüşleri sorulan katılımcılar arasında Genç Akademisyenler %59, Ön lisans ve lisans öğrencileri ise %55 oranında bu konuya olumlu yaklaşıtlarını ifade ettiler. Kimi üniversitelerde YÖK dersleri olarak bilinen Temel Bilgi Teknolojileri, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ile Türk Dili dersleri hâlihazırda sadece çevrimiçi ortamda gerçekleştirilmekteydi. Bu yöntemle işlenecek derslerin sayısının artması, gerek Genç Akademisyenlerin, gerek öğrencilerin çoğunluğu tarafından talep ediliyor görünmektedir.

Üniversite eğitiminin daha çok dijitalleşmesi gerektiğini düşünüyorum

Çevrimiçi derslere istediğim zaman erişebilmek istiyorum

Çevrimiçi derslerin yalnızca canlı olarak yayınlanması değil, istenen her an erişilebilmesi, hem ön lisans ve lisans öğrencileri, hem de Genç Akademisyenlerin talep ettiği bir durumdur. Bu imkâna sahip olmak isteyenlerin oranı ön lisans/lisans öğrencilerinde %86 olurken, genç akademisyenlerde bu oran %87 olmuştur. Çevrimiçi eğitimin doğasına uygun olan bu yöntem, önceki sorulara verilen cevaplarda da görüldüğü üzere öğrencilerin zaman ve mekân sınırlarına takılmaksızın ders içeriklerine erişebilmesini sağlayacaktır.

Birlikte öğrenme tekniği, yüz yüze eğitim faaliyetleri sırasında sıklıkla kullanılan bir yöntem olmakla birlikte, çevrimiçi eğitimde özellikle teknik yetersizlikler sebebiyle göz ardı edilebilen bir durumdur. Dolayısıyla çevrimiçi eğitimler kimi zaman bir monolog halinden öteye geçememektedir. Genç Akademisyenlerin %70'i, öğrencilerin %53'ü, dijital ortamda birlikte öğrenmeye daha fazla imkân tanınması gerektiğini düşünmektedir.

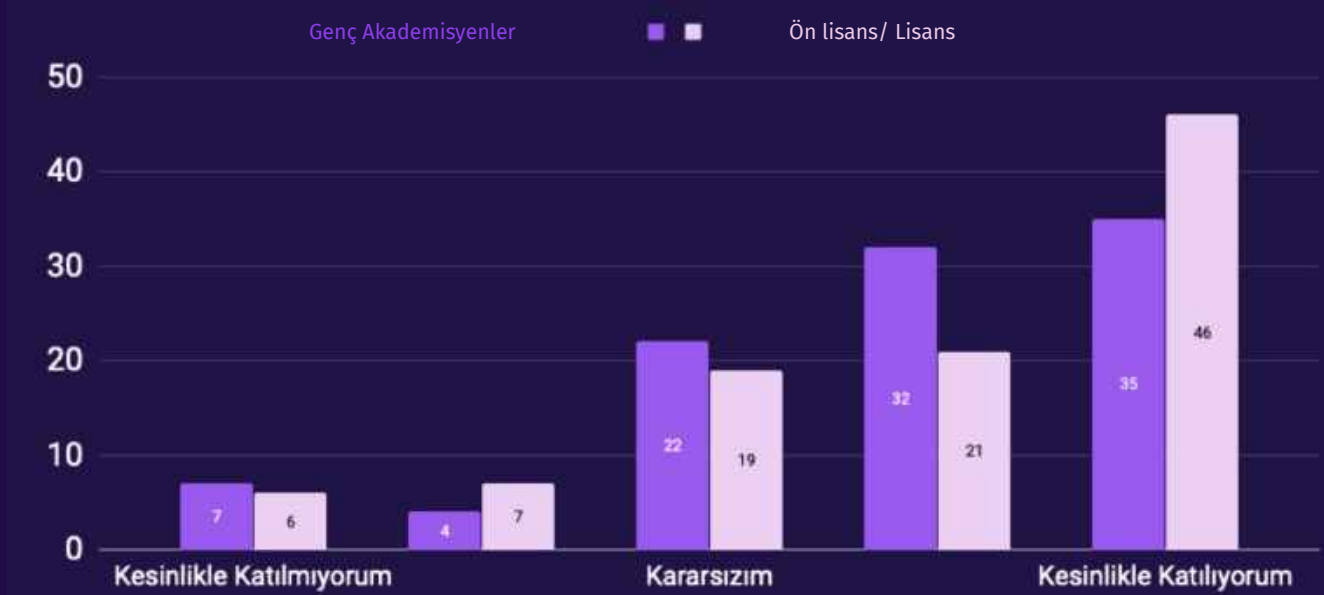
AKADEMİSYENLERİN YETENEKLERİNİ GELİŞTİRMESİ BEKLENTİSİ

Değişen eğitim öğretim süreçlerine ayak uydurma noktasında geleceğin akademisyenlerinden beklenen en önemli becerilerden birisi, dijital platformları daha fazla ve verimli biçimde kullanmalarıdır. Bu düşünceye katılanların oranı ön lisans/lisans öğrencilerinde %65 olurken, genç akademisyenlerin oranı ise %73' e kadar çıkmıştır. Bu bilgiler ışığında her iki grup katılımcılarının da dijitalleşme ile birlikte akademisyenlerin tecrübelerinden daha çok istifade edebileceklerini düşündüklerini söylemek mümkündür.

Akademisyenlerin dijital eğitim konusunda özel eğitim alması gerektiğine inananların oranı hem ön lisans/lisans öğrencilerinde hem de genç akademisyenlerde %67 olmuştur. Bu istatistiklere göre her iki grup katılımcılarının da akademisyenlerin hâlihazırda dijital eğitime yeterince hâkim olmadığını düşündükleri çıkarılabilir.

Akademisyenlerin dijital eğitim konusunda özel eğitimler almaları gerektiğini düşünüyorum

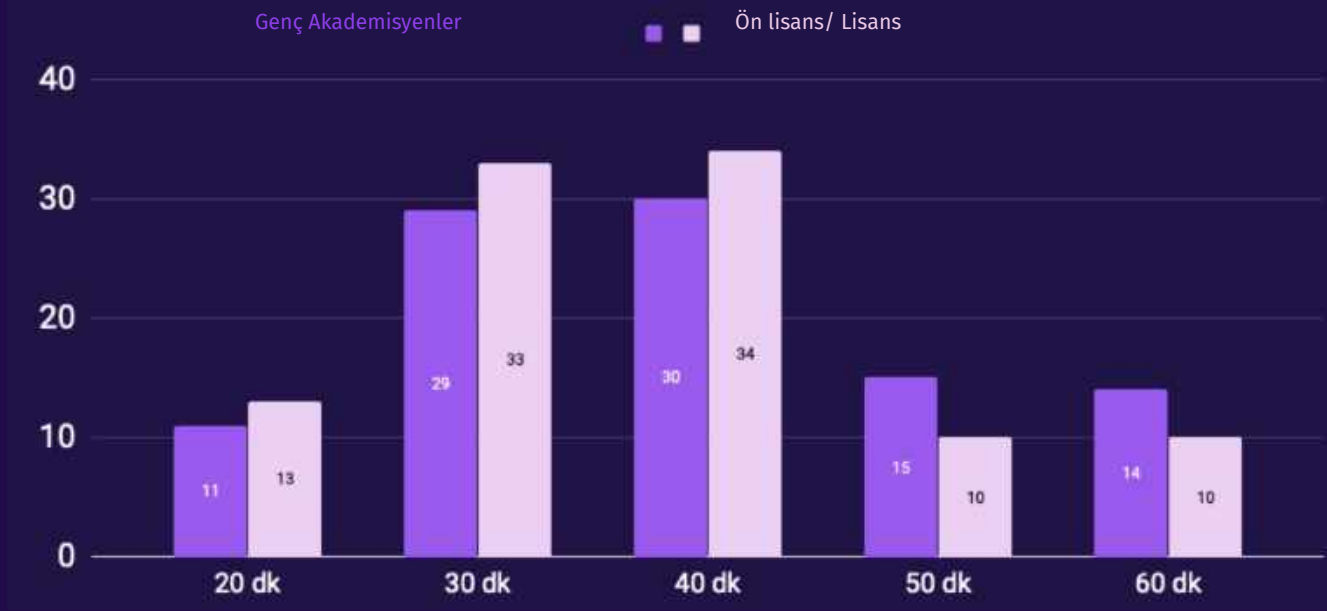
ONLINE DERSLER

Çevrimiçi derslerin ideal süresi sorulduğunda hem Genç Akademisyenler, hem de ön lisans/lisans öğrencilerinde yüz yüze yapılan derslere yakın sürelerin yeterli olduğunu söylemektedir. Bununla birlikte yaygın bir tercih olan 40 dakikalık dersler yerine bundan 5-15 dakika daha kısa süreler tercih edilmektedir. Buna sebep olarak, dijital ortamda dikkatin yoğunlaştırılmasının yüz yüze ortamdakine kıyasla daha zor olması gösterilebilir.

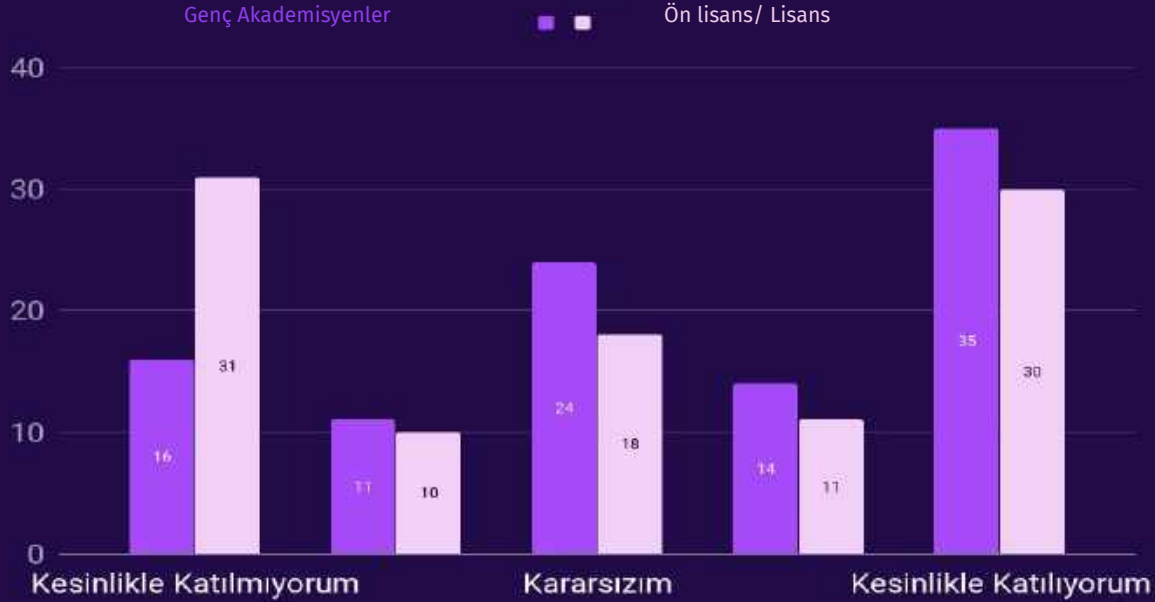
Covid-19 sürecinde sık sık gündeme geldiği üzere çevrimiçi eğitim süresinin uzatılmasına dair görüşleri sorulduğunda öğrenciler ve Genç Akademisyenler birbirlerinden farklı cevaplar vermiştir. Genç Akademisyenler %49 oranında çevrimiçi eğitimin yıl boyu sürmesini desteklerken, %27 oranında buna karşı çıkmıştır. Ön lisans/lisans öğrencilerinde ise her iki görüşe katılanların oranı da %41 olarak belirlenmiştir. Kararsızların oranı Genç Akademisyenler arasında daha fazladır. Öğrenciler her ne kadar yüz yüze eğitimin daha verimli olduğunu düşünse de, çevrimiçi eğitimin vaat ettiği rahatlıklar sebebiyle çevrimiçi eğitimin sürmesini istiyor olabilirler

Çevrimiçi derslerin sürelerinin ne kadar olmasını istersiniz ?

Çevrimiçi eğitimin yıl boyunca sürmesini ve dönem/zaman sınırlamasının olmamasını istiyorum

ONLINE ÖĞRETİM Mİ YOKSA ÖRGÜN EĞİTİM Mİ? GELECEKTE AKADEMİSYEN İHTİYACI

Her ne kadar çevrimiçi eğitimin sürmesi konusunda her iki grup da önemli ölçüde istekli olsa da, çevrimiçi eğitimin örgün eğitimden daha verimli olduğu düşüncesine hem Genç Akademisyenler, hem de ön lisans/lisans öğrencileri katılmamaktadır. Genç Akademisyenlerde çevrimiçi eğitimi örgün eğitimden daha başarılı bulma oranı %27 iken, öğrencilerde bu oran %25 olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla çevrimiçi eğitimin devamı her ne kadar talep edilse de, bu durumun oluşturabileceği problemler ve eksiklikler konusunda hem Genç Akademisyenler hem de diğer öğrenciler haberdardır. Diğer taraftan her iki grup katılımcılarının da çoğunluğunun aynı yönde düşünmesinin altındaki sebep olarak çevrimiçi eğitimdeki odaklanma ve disiplin eksikliği gösterilebilir.

Çevrimiçinin örgün eğitimden daha yüksek başarı potansiyeli olduğuna inanıyorum

Bilginin üretimi ve paylaşılması noktasında akademisyenlere önemli görevler düşmektedir. Gerek çevrimiçi, gerek yüz yüze eğitim süreçlerinde akademisyenler aktif rol almaktadır. Çevrimiçi eğitimin akademisyenlere olan ihtiyacı azaltacağı konusunda hem Genç Akademisyenler, hem de diğer öğrenciler genel olarak olumsuz görüş bildirmişlerdir. Genç Akademisyenlerin %58'i, diğer öğrencilerin ise %51'i çevrimiçi eğitimin akademisyenlere olan ihtiyacı azaltacağı görüşüne katılmamaktadır. Bu verilerden hareketle çevrimiçi eğitimin, örgün eğitimdeki akademisyen kadar öğrencileri tatmin etmediği söylenebilir.

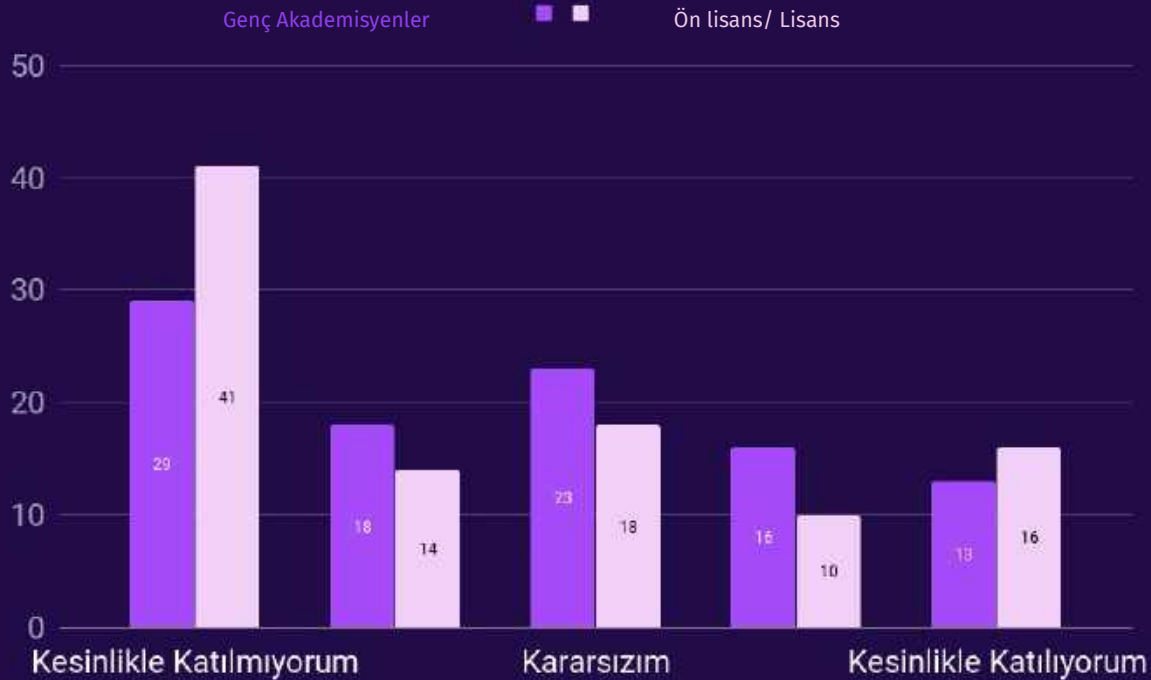

DİJİTALLEŞME VE KALİTE BEKLENTİSİ

Çevrimiçi eğitimin verimliliği üzerine hazırlanan sorulara verilen cevaplarda olduğu gibi çevrimiçi eğitimin zamanla örgün eğitime göre kaliteyi artıracağı düşüncesine de öğrenciler ağırlıklı olarak olumsuz görüşler bildirilmiştir. Fakat bu soruda, diğerlerinin aksine kararsızların oranı artış göstermektedir. Çevrimiçi eğitimin kaliteyi artıracağı konusunda Genç Akademisyenler %23, öğrenciler ise %18 oranında kararsız kaldıklarını ifade etmişlerdir. Buradan hareketle çevrimiçi eğitimin geleceğe dair umut vaat eder görüldüğünü söyleyebiliriz.

Çevrimiçi ilerledikçe örgün eğitime göre kalitenin daha da artacağını düşünüyorum

STANDART DERSLER VE MERKEZİ SİSTEM

Standart derslerin YÖK tarafından oluşturulan bir merkezden çevrimiçi/kayıttan verilebileceğini düşünüyorum

YÖK zorunlu dersleri gibi kimi derslerin her üniversitede farklı akademisyenler tarafından verilmesinden bir merkezden çevrimiçi olarak işlenmesi düşüncesi özellikle Genç Akademisyenler tarafından kabul görmüştür. Ön lisans/lisans öğrencileri aynı konuda %48 oranında olumlu görüş bildirirken, Genç Akademisyenler %58 oranında bu görüşe katılmıştır. Bu noktada içeriği ve materyalleri doğru şekilde hazırlanmış bazı temel derslerin tüm üniversitelerde ortak olarak okutulması düşüncesine araştırmamıza katılan her iki grubun da çoğunlukla sıcak yaklaştığı görülmektedir.

06

KATILIMCILARIN YÖK/ÜNİVERSİTELERE
TAVSİYELERİ

EN ÇOK KARŞILAŞILAN CEVAPLAR	KİŞİ SAYISI
Çevrimiçi eğitimin verimli olmadığı, örgün eğitime geçilmesi talebi	156
Empati + anlayışlı olma beklentisi	134
Teknik alt yapı problemlerinin çözümü	121
Yaz okulu talebi	79
Akademisyenlerin Yetersizliği	73
Sınavların ödev olarak verilmesi	72
Uygulama derslerinin devamı	47
Staj yapma isteği	19

Yapılan anket araştırması sonucunda öğrencilere “YÖK'e ya da Üniversitenize bu yaşanan süreç ile ilgili tavsiyede bulunacak olsaydınız ne tavsiye ederiniz? ” sorusu soruldu. Öğrencilerden gelen cevapların sayıları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerden en çok gelen cevapların kişi sayısına göre sıralanması

1. Anket sonucunda verilen cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun çevrimiçi eğitimi verimli bulmadıkları ve yaşadıkları birçok problem (teknik alt yapı, ailevi sorunlar, uygulamalı ders problemi vb.) dolayısıyla örgün eğitimden vazgeçilmemesi gerektiğini, eğitimin yüz yüze olmasını istediklerini belirtmektedirler. Ancak bununla birlikte çevrimiçi eğitimin normalleşme sürecinde de örgün eğitimle birlikte belli oranda devam etmesi gerektiğini belirten öğrenciler de vardır. İmkânların daha da iyileştirilerek yüz yüze verilen derslerin kaydedilmesi, derslerin ardından çevrimiçi olarak öğrencilere sunulması örgün eğitime bir alternatif olarak bulunması gerektiğini belirtmişlerdir.
2. Öğrenciler sürecin en başında sistemin nasıl işleyeceği konusunda kendilerinden görüş alınmadığı ve kendilerine yeterince bilgilendirme yapılmadığı konusunda şikâyet etmektedir. İlk defa yaşanan bir süreçte YÖK ve Üniversite kurullarının akademisyenlere ve öğrencilere danışmaları gerektiğini belirtmişlerdir.
3. Anketi cevaplayan lisans ve ön lisans öğrencilerinin en çok üzerine durduğu bir diğer konu, üniversitelerinden beklentilerinin kendileri ile empati kurulması ve anlayışlı olunmasıdır. Öğrenciler yaşanan bu sürecin kendi ellerinde olmadığını ve bu süreçte psikolojik olarak sıkıntı yaşadıklarını belirterek öğrenci merkezli olunması gerektiğini ve üniversite hocalarından anlayış beklediklerini belirtmektedirler.
4. Öğrencilerin bir kısmı teknik alt yapı noktasında sıkıntılar yaşadığını, bu süreçte evlerinde bilgisayar, internet gibi teknolojik aletlerin bulunmaması nedeniyle çevrimiçi eğitimden faydalanamadıklarını ve bu konuda eksikliklerinin tamamlanması gerektiğini belirtmektedirler.
5. Akademisyenlerin uzaktan eğitim sürecinde teknik imkânlardan yeterince faydalanamadıkları, dijital cihazların kullanımı noktasında sıkıntılar yaşadıkları öğrenciler tarafından gözlemlenmiştir. Bu nedenle kendilerinin Üniversite tarafından çevrimiçi eğitimle ilgili ayrıca eğitim almaları gerektiğini düşünmektedirler.

6. Öğrenciler yapılacak olan çevrimiçi sınavlarının ödev olarak verilmesini istediklerini ifade etmişlerdir. Bazı öğrenciler yapılacak olan çevrimiçi sınavın adil olmayacağını, sınav esnasında yaşayacakları herhangi bir teknik sıkıntıdan dolayı endişeli olduklarını belirtirken, bir kısım da sınavların ödev olmasının daha akılda kalıcı olacağı ve öğretici olacağını düşündüklerini belirtmektedirler.

7. Öğrencilerden alınan yanıtlarda belirtilen diğer bir konu uygulama dersleri olmaktadır. Öğrenciler uygulama derslerinin mesleki açıdan önemli olduğunu belirterek telafi eğitimini yüz yüze almak istediklerini ifade etmişlerdir.

8. Öğrencilerin yaz okulunun açılması üzerine bir talebi olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin bir kısmı son sınıf olmalarından ötürü dönem uzatma riskini düşünerek yaz okulu istediklerini belirtmektedirler.

9. Öğrencilerden zorunlu stajları konusunda da bir dönüt alınmıştır. Öğrenciler stajlarının bu süreçte araya kaynamamasını belirterek stajlarını yapmak istediklerini ifade etmişlerdir.

10. Öğrenciler yapılacak olan sınavlarda hocalarının anlayışlı davranmasını ve kolaylık sağlamalarını, zorlamamalarını istediklerini belirtmişlerdir.

11. Bazı öğrencilerde öğrenci de verilen ödevlerin fazla olmasından dolayı sıkıntı yaşadıklarını ve bu konudan dolayı şikâyetçi olduklarını ifade etmektedirler.

12. Öğrenciler uzaktan eğitim sürecinde akademisyenlerin sistem ve üniversitelerin altyapı konusunda yeterince donanımlı olmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler çevrimiçi eğitim sürecinde yaşadıkları sıkıntılardan ötürü akademisyenlerin çevrimiçi eğitimi üzerine eğitilmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Şayet çevrimiçi eğitime geçiş düşünülüyorsa bu konuda hocalarının eğitim almalarını istediklerini belirtmektedirler.

13. Öğrencilerin bir kısmı hocalarının sisteme not yüklemesinden ziyade canlı ders yapmaları talebinde bulunmuştur. Canlı derste anlamadıkları yerleri interaktif bir şekilde hocalarına sormak istediklerini belirterek derslerin canlı olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrenciler bu süreçte hocalarının bilgilendirme konusunda eksik kaldığını belirterek daha kararlı ve bilgilendirmenin daha erken yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

14. Öğrencilerin bir kısmı da finallerin çevrimiçi yapılmamasını ve yazın yüz yüze yapılmasını istediklerini belirtmişlerdir.

15. Öğrenciler sınav esnasında yaşanabilecek problemlerden ötürü sınav sürelerinin daha uzun olmasını istediklerini belirtmişlerdir.

16. Öğrenciler alınan yanıtlarda şayet çevrimiçi eğitime geçilecekse teknik alt yapının çok iyi sağlanması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerden alınan cevaplar incelendiğinde, öğrenciler; teknik alt yapı, psikolojik sıkıntılar, iletişimsizlik, süre sıkıntısı gibi problemleri dile getirirken bu sürecin geçici olduğunun farkında olarak dile getirdiği analiz edilmiştir. Alınan cevaplarda çevrimiçi eğitimin statü ve imkân noktasında eşitsizlik yaratacağı ve adil bir eğitim alınmayacağı vurgulandığı gözlemlenmiştir. Öğrenciler karşılaştıkları bu duruma hazırlıksız yakalandıklarının farkında olduklarını ancak hocalarının ve üniversitelerinin bunun farkında olmadığını, onlara fazlaca yüklenildiğini ifade ederek anlayış beklediklerini ve empati kurulmadığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte çevrimiçi eğitim noktasında Üniversite altyapılarının iyileştirilmesi, akademisyenlere ve öğrencilere daha iyi imkânlar sunulması ve akademisyenlerin bu hususta kendilerini geliştirmeleri beklentiler arasında yer almaktadır. Anket sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin yaşanan bu süreçte örgün eğitimi çevrimiçi eğitime tercih ettikleri ancak çağın ilerlemesiyle birlikte dijitalleşmenin gerekliliğinde farkında oldukları, alternatif olarak çevrimiçi eğitimin de devam etmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Bu durum pek çok noktada öğrencilere faydalı olmakla birlikte, ileriki dönemlerde yaşanabilecek olağanüstü durumlara da hazırlıklı olmayı sağlayacaktır.

07

TAVSİYELER

TAVSİYELER

Yapılan araştırmamız sonucunda YÖK, MEB ve özel ve kamu üniversiteleri için çok faydalı ve yönlendirici sonuçlar çıkmıştır. Bu sonuçlar ışığında aşağıdaki tavsiyeleri tüm eğitim ve öğretim kurumlarımızın tavsiyesine sunuyoruz.

1. Empati, öngörü ve paydaşlık

Öğrencilerin en büyük arzuları kendilerinin bu önemli değişim sürecinde göz ardı edilememeleri. Üniversitelerimiz ve YÖK bu değişim sürecinde öğrencilerinin fikirlerini dikkate alarak, teknik imkânlarını göz önüne alarak ve psikolojik durumlarını değerlendirerek kararlarını vermeleri en ideal olanı olacaktır. Yeni süreçte üniversitelerin, hatta bölümlerin oluşturulacak yeni ders planını ve müfredatı öğrenciler ile istişare ederek, teknik problemlerini çözerek ve karar verme sürecine dâhil ederek oluşturmaları öğrencilerin beklentileri arasındadır. İletişim konusunda yaşanan problemler dolayısıyla detaylı ve açıklayıcı metinler/görseller/web sayfaları öğrencilerin hizmetine sunulmalı, öğrenci problemlerini çözmek için özel birimleri oluşturulmalıdır.

2. Canlı ve interaktif dersler

Canlı ve interaktif dersler öğrencilerin bu yeni dönemde kendilerini örgün öğretimdeki gibi sosyal ve etkin hissetmelerini sağlayacak ve öğrencilerin canlı ve interaktif eğitimler ile dijital öğrenmenin ve eğitimin daha verimli ve etkili yolunu keşfedeceklerdir. Öğrenme ve odaklanma sıkıntısı yaşayan öğrenciler göz önünde bulundurularak ders işleme metotları geliştirilmelidir.

3. Dijital eğitimde yeni yöntemler

Öğrenciler örgün öğretimdeki akademisyenin tahta karşısında anlatması modelini kamera karşısında anlatan akademisyen modeline dönüştüren çevrimiçi eğitim sistemini başarısız buldukları aşıkâr. Öğrenciler çevrimiçi eğitimlerin daha farklı olması, farklı eğitim yöntemleri uygulanması gerektiğini düşünüyor. Öğrencilerin çevrimiçi eğitimi beğenmedikleri ve başarısız buldukları halde çevrimiçi eğitimi arzulamaları yeni ve etkili yöntemlerle daha başarılı sonuçlar elde edilebileceği anlamı çıkartılabilir.

4. Etkili YÖK ve Üniversite uyumu

Öğrencilerin çoğunluğu üniversitelerinin başarılı bir şekilde dijital dönüşümü gerçekleştirdiğini ve YÖK'ü bu süreçte başarılı olduklarını ifade ettiler. Yeni süreçte YÖK ve üniversite uyumu öğrencilerin mağdur olmalarını engelleyecek ve yenilikçi veya farklı yaklaşımlar geliştirme konusunda üniversiteleri yalnız bırakmayan YÖK ile ülke çapında öğrencilerin eşit eğitim almalarına olanak sağlanacaktır.

5. *Yerli ve Milli Uzaktan eğitim platformu*

Üniversitelerin birçoğu uzaktan eğitim programını devreye almış olsa da yetersiz kaldığı noktada farklı yazılımlara yönelmiş ve ZOOM gibi uygulamalar ile öğrencilerin kişisel veri güvenliği tehdit altında kalmıştır. Dolayısıyla YÖK merkezli dijital eğitim platformları oluşturulmalı ve gerek MEB gerekse YÖK için kullanıma açılmalıdır.

6. *Sınavlarda esneklik ve yeni yöntemler*

Öğrencilerin çoğunluğu sınavlarda yeterli zaman olmadığını, ödevlerin zor olduğunu ve akademisyenlerin empati yapmadığını vurgulamış. Yeni dönemde yeni ölçme ve değerlendirme yöntemleri keşfetmeli, öğrencilerin zaman problemi çözülmeli ve adil, ölçme ve değerlendirmeyi tam yapabilen yöntemler keşfedilmelidir.

7. *Planlı ve sürdürülebilir dijitalleşme*

Öğrenciler çevrimiçi eğitimden her ne kadar sıkılmış ve başarısız bulmuş olsalar bile, daha fazla dijitalleşme arzusundadırlar. Bundan dolayı üniversitemiz, dijital derslere ağırlık vermeli, canlı eğitimlerle kayıttan eğitim olanakları sunmalı, isteyen öğrenci istediği zaman derse çalışmalı, ders hakkındaki soruları istediği zaman e-mail vb. yöntemlerle akademisyene sorup cevap alabilmeli, eğitim paketleri şeklinde öğrenci bir dönemlik kayıttan eğitimlere gerekirse ulaşabilmelidir.

8. *Dijital akademisyen eğitimi*

Birçok akademisyenin kendisinin de kabul ettiği gibi her akademisyen dijital eğitim konusunda istenilen yetkinliği gösteremedi. Bundan dolayı üniversiteler kurum içi eğitimle dijital akademisyen eğitimi vermelidir. Bu eğitim sadece teknik yeterlilik eğitimi değil, çevrimiçi ders işleme psikolojisi, çevrimiçi öğrenci psikolojisi ve çevrimiçi verimlilik gibi konuları içermelidir.

9. *Dijital Genç Akademisyen eğitimi*

Genç akademisyenler dijital dönüşümü ön lisans/lisans öğrencilerinden daha fazla istemekte ve çevrimiçi eğitimler ile iş dünyasında aktif rol alan yüksek lisans ve doktora öğrencilerine kolaylık sağlanması beklenmektedir. Dolayısıyla yeni dönemde dersler hatta doktora tez dönemindeki tez kontrollerinin bile çevrimiçi olabileceğini tavsiye etmekteyiz.

08

SONUÇ

Son olarak araştırmadan elde edilen bulgular ve yapılan bu değerlendirmeler çerçevesinde YÖK, MEB, devlet ve vakıf üniversiteleri için çok faydalı ve yönlendirici sonuçları bir kez daha vurgulamak ve belirtilen kurumlarla birlikte ilgili kuruluşların istifade etmesi amacıyla sonuçlar aşağıda maddeler halinde kısaca özet olarak verilmiştir:

Empati, Öngörü ve Paydaşlık: Öğrencilerin en büyük arzuları kendilerinin bu önemli değişim sürecinde göz ardı edilmemeleridir. Üniversitelerimizin ve YÖK'ün bu değişim sürecinde; öğrencilerin fikirlerini dikkate alarak, teknik imkânlarını göz önünde bulundurarak ve psikolojik durumlarını değerlendirerek karar vermesi en ideal olanı olacaktır. Yeni süreçte üniversitelerin, hatta bölümlerin oluşturulacak yeni ders planını ve müfredatı öğrenciler ile istişare ederek, teknik problemlerini çözerek ve karar verme sürecine dâhil ederek oluşturmaları öğrencilerin beklentileri arasındadır. İletişim konusunda yaşanan problemler dolayısıyla detaylı, bilgilendirici ve açıklayıcı metinler/görseller/web sayfaları öğrencilerin hizmetine sunulmalı, öğrenci problemlerini hızlı bir şekilde çözmek için özel birimler oluşturulmalıdır.

Canlı ve İnteraktif Dersler: Canlı ve interaktif dersler öğrencilerin bu yeni dönemde kendilerini örgün öğretimdeki gibi sosyal ve etkin hissetmelerini sağlayacak ve öğrencilerin canlı ve interaktif eğitimler ile dijital öğrenmenin ve eğitimin daha verimli ve etkili yolunu keşfedeceklerdir. Öğrenme ve odaklanma sıkıntısı yaşayan öğrenciler göz önünde bulundurularak ders işleme metotları geliştirilmelidir.

Dijital Eğitimde Yeni Yöntemler: Öğrencilerin, örgün öğretimdeki akademisyenin tahta karşısında anlatması modelini kamera karşısında anlatan akademisyen modeline dönüştüren çevrimiçi eğitim sistemini başarısız buldukları aşıkâr. Öğrenciler çevrimiçi eğitimlerin daha farklı olması, farklı eğitim yöntemleri uygulanması gerektiğini düşünüyor. Öğrencilerin çevrimiçi eğitimi beğenmedikleri ve başarısız buldukları halde çevrimiçi eğitimi arzulamalarından dolayı yeni ve etkili yöntemlerle daha başarılı sonuçlar elde edilebilmesi mümkün olabilecektir.

Etkili YÖK ve Üniversite Uyum: Öğrencilerin çoğunluğu üniversitelerinin başarılı bir şekilde dijital dönüşümü gerçekleştirdiğini ve YÖK'ü bu süreçte başarılı bulduklarını ifade etmektedir. Yeni süreçte YÖK ve üniversite uyumu öğrencilerin mağdur olmalarını engelleyecek ve yenilikçi veya farklı yaklaşımlar geliştirme konusunda üniversiteleri yalnız bırakmayan YÖK ile ülke çapında öğrencilerin eşit eğitim almalarına imkân sağlayabilecektir.

Yerli ve Milli Uzaktan Eğitim Platformu: Üniversitelerin birçoğu uzaktan eğitim programını devreye almış olsa da yetersiz kaldığı noktada farklı yazılımlara yönelmiş ve bazı uzaktan öğretim uygulamaları ile öğrencilerin kişisel veri güvenliği tehdit altında kalmıştır. **Dolayısıyla YÖK merkezli dijital eğitim platformları oluşturulmalı ve gerek MEB gerekse YÖK için kullanıma açılmalıdır.**

Sınavlarda Esneklik ve Yeni Yöntemler: Öğrencilerin çoğunluğu sınavlarda yeterli süre olmadığını, ödevlerin zor olduğunu ve akademisyenlerin empati yapmadığını vurgulamıştır. Yeni dönemde; mevcut yöntemler gözden geçirilmeli, yeni ölçme ve değerlendirme yöntemleri keşfedilmeli, öğrencilerin sınavlardaki süre problemi çözülmeli ve adil, ölçme ve değerlendirmeyi tam yapabilen yöntemler hayata geçirilmelidir.

Planlı ve Sürdürülebilir Dijitalleşme: Öğrenciler çevrimiçi eğitimden her ne kadar sıkılmış ve başarısız bulmuş olsalar bile, daha fazla dijitalleşme arzusundadırlar. Bundan dolayı üniversitelerimiz, dijital derslere ağırlık vermeli, canlı eğitimlerle birlikte kayıttan eğitim olanakları sunmalı, isteyen öğrenci istediği zaman derse çalışabilmeli, ders hakkındaki soruları istediği zaman farklı araçlarla akademisyene sorup cevap alabilmelidir. Hatta, öğrenci gerekirse eğitim paketleri şeklinde bir dönemlik kayıttan eğitimlere erişim sağlayabilmelidir. .

Dijital Akademisyen Eğitimi: Birçok akademisyenin kendisinin de kabul ettiği gibi her akademisyen dijital eğitim konusunda istenilen yetkinliği gösterememiştir. Bundan dolayı üniversiteler kurum içi eğitimlerle akademisyenlere dijital eğitim-öğretim konusunda eğitim vermelidir. Bu eğitim sadece teknik yeterlilik eğitimi değil, çevrimiçi ders işleme psikolojisi, çevrimiçi öğrenci psikolojisi ve çevrimiçi verimlilik gibi konuları içermelidir.

Dijital Genç Akademisyen Eğitimi: Genç akademisyenler dijital dönüşümü ön lisans/lisans öğrencilerinden daha fazla istemekte ve çevrimiçi eğitimler ile iş dünyasında aktif rol alan yüksek lisans ve doktora öğrencilerine kolaylık sağlanması beklenmektedir. Dolayısıyla yeni dönemde lisansüstü derslerin yanı sıra seminerler, tezlerin sunumu ve kontrolü hatta doktora tez dönemindeki tez izleme/kontrollerinin bile çevrimiçi olabileceği teknik altyapılara dayalı süreçler geliştirilmeli ve mevzuat bu süreçlere uyumlu hale getirilmelidir.

